

„Elhinteni a magokat”

A Microcollection alkotásvető akciói

Ez a cikk a Microcollection alapítójáról, igazgatójáról és egyetlen tagjáról, ELISA BOLLAZZI olasz művészről szól, illetve róla a legkevésbé, hiszen évek óta azon dolgozik, hogy minél hitelesebben eltűnjön a szemünk elől, feloldva művészi egóját a gyűjtemény(é)ben. A *Merkurgarten*ről sem szól, erről a zürichi közösségi kert-ről, ahol ez év tavaszán a Microcollection alkotásvető akciója indította el a kert szabadtéri művészeti sorozatát.

Pedig szólhatna, hiszen az itteni megnyitón kezdtük el azt a párbeszédet, amely azután több hónapon keresztül folyt.

Cabinet De Regard | Castello Di Jerago, Italy, 2010
Courtesy Mirriam Broggin

✪ **Séra Ildikó:** *Mi adta az ötletet, hogy műalkotások morzsáit gyűjtsd?*

✪ **Microcollection:** 1990-ben, a *Velencei Biennálén* egy Anish Kapoor-mű mellett túnt fel nekem a földön néhány kis darabka, ami az alkotásról pottyanhatott le. Felszedtem, és ez volt a *Microcollection* alapító momentuma.

✪ **SI:** *Azonnal tudtad, hogy ez történelmi pillanat?*

✪ **MI:** Igen, rögtön. Olyan volt, mint a megvilágosodás. Éreztem, hogy ez az utam, erre kell mennem. Akkoriban nagyon időigényes dolgokkal foglalkoztam, többek között vályogból készítettem szőnyegeket és kissé elegendem volt ebből a fajta nehéz fizikai munkából. Valami könnyebbet kerestem, ami szinte tárgyi jelenlét nélkül tudja megragadni a művészet lényegét. Ahogy az Anish Kapoor-darabkát a kezembe vettem, tisztában voltam azzal, hogy ezentúl teljesen más lesz a művészi hozzáállásom. Ezért a meglepő élményért azóta is hálás vagyok.

✪ **SI:** *Ahogy a korai műveidet ismerem, te már a Microcollection előtt is a műalkotás eltestetlenségén dolgoztál. Azokra a munkáidra gondolkodok például, amelyeken a vásznat teleaggattad képakasztókkal, vagy amikor egyetlen hatalmas akasztó teríti be az egész képet.*

✪ **MI:** Igen, ott az ötlet volt a legfontosabb, az, hogy megfordítom a képet és az akasztót rakom

a figyelem középpontjába, de akkoriban még erősen tárgyi volt a hozzáállásom. A Microcollection továbblépést jelent ezen az úton, egyfajta mentális, műalkotás nélküli művészetet. A munkák részecskéi a mű egészére utalnak, anélkül, hogy az teljes fizikai valóságában jelen lenne. A Microcollection műélvezőinek a tárgyi hiány miatt el kell képzelniük az alkotást, vagy emlékezniük kell arra. Maga a mű értéktelen ilyen szempontból, az egyetlen, ami számít, az az alkotó gondolat. A gyűjtők büszkék arra, ha elmondhatják: van egy Picassóm, vagy van egy Mondriánom. Bár a mű többnyire valahol egy széfben rejtőzködik, csupán a tudat, hogy birtokolnak egy ilyen neves alkotást, elegendő a tartós örömhöz.

A Microcollection a művészvilág paródiája. Ennek különböző rétegei vannak: a gyűjtemény maga, a művek adás-vételének pénzügyi aspektusai, melyek úgy jelennek meg, hogy bár a darabkák mindegyike többé-kevésbé ugyanúgy néz ki, az árak mégis különböző, az illető művész piaci értéke szerint. Ide tartoznak még a múzeum számára küldött adományok, az eredetiség témaköre, a művész szerepe a művészvilágban, a nyilvánosság kérdése – a Microcollection által felvetett témákat még sokáig lehetne sorolni. A művész különböző szerepei – ez szintén fontos téma, hiszen én vagyok a Microcollection

igazgatója, de a titkárnője is, a kurátora és a kritikusa is, a grafikus és a szállítója, a gyűjtője és a múzeumi oktatója, stb. Tehát én egy átlagos, többfunkciós művész vagyok, aki azonban teljesen eltűnik a kiállítások alatt: a közönség más művészek alkotásainak a darabkáit csodálja a mikroszkópon keresztül, vagy figyel, ahogy elvetik a földre az alkotás-szemcsét és elfelejti, hogy ki is van az egész mögött. Ez a hozzáállás bomlasztani hivatott „a művész nagy egója” koncepciót.

✪ **SI:** *A lassan 1000 darabos Microcollection tartalmazza többek között a minimal art, a conceptual art, az arte povera műveit, olyan neves művészekről, mint Beuys, Fontana, Penone, Paolini, Cragg vagy Anish Kapoor. Hogyan jutottál ezekhez a nagy nevekhez?*

✪ **MI:** Ugyanúgy, ahogyan a többi művész alkotásához: egy részét gyűjtők adományozták a Microcollectionnak, egy nagy hányadát pedig múzeumok, galériák padlójáról szedtem fel. Néhány éve pedig a Facebooknak, Instagramnak, a honlapomnak stb. köszönhetően maguk a művészek küldik alkotásaik darabkáját a világ összes tájáról. Büszkék arra, hogy bekerülnek a mikrogyűjteménybe, én pedig büszke vagyok a gyűjtemény gyarapodására. Sok művész barátom, ismerősöm küld szemcséket más alkotók műveiből is, ha megnyitókön vagy műtermi nyitott napokon járnak. Időnként kiírom a Facebookon a felhívást, hogy alkotások darabkáját keresem, galériák, múzeumok stb. padlójáról. Azon nyomban jönnek a küldemények! A *Velencei Biennáléről* is kaptam sokat. Olyan nagy öröm, hogy jönnek a morzsák, a szilánkok, hogy kizárólag a művészet iránti lelkesedés által végül hozzám vezet az útjuk. Minden héten érkeznek a borítékok. Az alkotók pedig felsorolják az önéletrajzukban, ha felvettem a műalkotásukat a Microcollectionba, ha a „Cabinets de Regard”-on keresztül bemutattam az alkotásukat, ha elvettem a művük egy darabkáját a földre. Olyan is megesett, hogy egy gyűjtő meghívott és felajánlotta, hogy annyi morzsát gyűjthetek a gyűjteményéből, amennyit csak akarok.

Történt egyszer, hogy az egyik barátom küldött egy darabkát egy fiatal művész alkotásából. Amikor köszönetet mondtam a művésznek, kiderült, hogy nem is tudott a szerencséről, de nagyon boldog volt. A neve b-vel kezdődött és úgy

ARMANDO RIVA: Art Sowing On Demand | somewhere and sometimes in Piedmont, Italy, Courtesy Armando Riva

hozta a sors, hogy a Microcollection listáján, ami az ábécé szerint rendszerezi a neveket, éppen Beuys elé vagy mögé került. Amikor ezt felfedezte, megkért, hogy a neve hadd maradjon örökké Beuys neve mellett. Erre lefényképeztem a lista „b” betűs részét és feltettem a Facebookra. Így az FB digitális örökkévalóságáig ott marad a neve Beuys neve mellett.

SI: Említetted a „Cabinets de Regard”-ot. Mi is ez valójában?

MI: Az alkotások darabkáinak olyan bemutatási módja, amikor a szemcséket üveglapokra rakom, amelyeket így mikroszkóp segítségével tüzetesebben is meg lehet vizsgálni. Az alkotások leírása, a magyarázó szöveg is olyan apró betűkkel jelenik meg, hogy nagyítóra van szükség hozzá.

Jeunes Pousses d'Italie | CDLA France, 2013. részlet
Courtesy Hubert Renard

Petit Swiss | artsowing | Merkgarten
© Anna Kanai

SI: A Microcollection darabjait egy ideje el is vetted termőföldbe, kertekbe, cserépbe. Alkotások morzsáit ültetted már el többek között Milánóban, Szingapúrban, Bázelenben, Ausztráliában és legutóbb itt nálunk a Merkgartenben, Zürichben. Hogyan jött ez az ötlet?

MI: 2008-ban történt, vonaton utaztam. Szántóföldek mellett haladtunk el, végtelen hosszú ideig és akkor döbbsentem rá, hogy igen, ez az! Az alkotások darabkái el fogom vetni, művészeti szántóföldeket fogok alapítani világszerte, ez lesz a művészeti mezőgazdaság kezdete! Ez újra a megvilágosodáshoz hasonló élmény volt.

SI: Tudod, hogy összezavartad a zürichi hobbikertészeket?

MI: Hogyhogy?

SI: Itt van a Merkgarten, ez a kert, növényládákkal teli. Nő a karalábé Zürich központjában az egyik ládában, a paradicsom, a paprika a másikonban. És akkor itt van ez az alkotás-láda, ahol nem nő semmi, csak a művészet. Itt vannak ugyan a kis sárga táblák, rajtuk a művészek neve és a mű címe, de azonkívül semmi, ami hajtana, csírázna, érne. A láda fölött egy plakáton olvasható – használati utasításként a képzeletnek – az Hubert Renard írta szövegfolyam: minden képzeletbeli mű-virághoz, amely az elültetett mű darabkájából hajt ki fantáziánkban, ott egy botanikusba oltott művészeti pszichogram. Viszont a kertészeknek az tűnik fel, hogy ez a láda száraz, öntözzük meg! És mivel ez egy közösségi kert és az emberek törődnek egymás ládájával, megöntözik. A dudvánál már kicsit zavarba jöttek, nem tudták, ez most az akció része vagy gyomlálnivaló.

MI: Igen, az ilyen produktív félreértéseket mindig szívesen látom. A környezet, ahol a művek darabkái elvetem, általában elég alkalmat ad a félreértésekre.

Az első alkotásvetési akciót 2008. május 24-én vittük végbe Bolzánóban, Olaszországban. Az új Museion múzeummal szembeni zöld területen vetettem el Paul McCarthy 1991-92-ben készült *The garden* című alkotásának darabkái. Ez a nap volt a Museion megnyitója és a Microcollection tizennyolcadik születésnapja is egyben. Az morzsákat titokban, egy barátommal együtt ültettük a földbe.

Azóta sok ilyen akció történt, legtöbbször nyilvánosan, a kiállításaim keretében.

Aztán 2011-ben elkezdtem postán alkotásvetési dobozokat küldeni művészeknek, gyűjtőknek, a barátaimnak szerte a világon, megrendelésre. Így még kevésbé vagyok jelen az egészben, már tényleg csak egy mentális, ötleti szinten.

SI: És mivel zárjuk ezt a beszélgetést?

MI: Egy idézettel Anish Kapoortól: „A művész nem tárgyakat gyárt. A művész mitológiákat alkot.”